

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21CoZm/9/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112221414
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Božena Husárová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2112221414.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: Benson finance, spol. s r.o., Horná 13, Banská Bystrica, IČO: 44 625 243, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r.o., Horná 13, Banská Bystrica proti odporkyni: K. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XXXX/X, K., o vydanie zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie 912,83 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 9CbZm/5/2013-55 zo dňa 25.10.2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním zrušil zmenkový platobný rozkaz, ktorý vydal dňa 29.10.2012 pod č.k. 1Zm/54/2012-55, návrh vo veci samej zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporkyni náhradu trov konania vo výške 54,50 eur za zaplatený súdny poplatok do troch dní po právoplatnosti rozhodnutia.

Rozhodol tak na základe vykonaného dokazovania k návrhu, ktorým si navrhovateľ uplatňoval na základe vlastnej zmenky vystavenej dňa 3.4.2008 nárok na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 912,83 eur so zmenkovým úrokom.

Súd prvého stupňa posúdil platnosť zmenky, z ktorej navrhovateľ požadované plnenie odvodzoval, uviedol, že zmenku ako cenný papier je potrebné posudzovať nielen z hľadiska podmienok uvedených v zák. č. 191/1950 Sb., ale aj podľa všeobecných ustanovení uvedených v § 34 a nasl. Obč. zák. v súvislosti s platnosťou predmetného právneho úkonu. Súd z predloženej zmenky zistil, že bola vystavená na sumu 912,83 eur na rad spoločnosti Orefis s.r.o. dňa 03.04.2008 ako vlastná zmenka „bez protestu“, ktorú odporkyňa akceptovala. Zmenka bola následne indosovaná na rad obchodnej spoločnosti Active Money s.r.o. a dňa 03.04.2012 na navrhovateľa. Vzhľadom na jej charakter sa jedná o zmenku zabezpečovaciu, ktorá bola v čase podpisu odporkyňou nevyplnenou neúplnou blankozmenkou a ktorú vyplnil až navrhovateľ. Podľa súdu predloženého dôkazu bola dňa 07.04.2008 spoločnosťou Orefis s.r.o. ako veriteľom a odporkyňou uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere, na základe ktorej bol odporkyni poskytnutý úver vo výške 27.500,- Sk bez uvedenia konečnej splatnosti úveru, ktorý mala odporkyňa splatiť 24 -mi splátkami, splatnými vždy k 20. v mesiaci vo výške splátky vrátane úroku 2.700,- Sk. V zmluve nebola uvedená úroková sadzba, ako ani ročná priemerná miera nákladov a drobnými písmenami je v bode 7 zmluvy uvedené, že podmienkou vyplatenia úveru je uzatvorenie poisťovnej zmluvy a neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú zmluvné dojednania uvedené na zadnej strane - bod 13.

Súd prvého stupňa vzal do úvahy zmluvné dojednania uvedené v jednotlivých článkoch, smernicu Rady 93/13/EHS a s poukazom na právnu úpravu uvedenú v ust. § 52, § 53, § 54 OZ v spojení s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch dospel k záveru, že návrh je potrebné zamietnuť. Súd prvého stupňa skonštatoval, že zmenka bola pôvodne blankozmenkou ako listinou vydanou v nehotovej forme, podpísaním ktorej bolo nadobúdateľovi zmenky udelené právo ju vyplniť v chýbajúcich častiach

a až vyplnením sa blankozmenka stáva skutočnou zmenkou. Zmenka bola vyplnená až po indosovaní navrhovateľom a zabezpečovala splatenie spotrebiteľského úveru.

V konaní odporkyňa voči zmenkovému platobnému rozkazu podala námietky, ktorými spochybnila predloženú zmenku a poukázala na skutočnosť, že zmluva, z ktorej plnenie bolo zabezpečené zmenkou mala obsahovať i vyplňovacie právo k zmenke, ktoré je ale neplatné a tak je neplatná i zmenka.

Prvostupňový súd preskúmal uvedené námietky a poukázal na to, že dohoda o vyplňovacom práve k blankozmenke v zmenkovom zákone nie je osobitne upravená a nie je obsahom ani všeobecných predpisov, jej obsah závisí výlučne od dojednania účastníkov takejto dohody. Keďže zmluva o úvere napĺňa všetky znaky vyžadované pre jej kvalifikáciu z hľadiska posúdenia spotrebiteľskej zmluvy, ako vyplýva z ust. § 52 a nasl. Obč. zák., zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu a s poukazom na rozsudok ESD sp. zn. C-419/2011 zo dňa 14.03.2013 uviedol, že i keď sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera je povinnosťou súdu skúmať i postavenie odporkyne ako spotrebiteľa, keď odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského nie je možné, preto bolo práve v spotrebiteľských vzťahoch použitie zmenky regulované a obmedzené zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení od 01.01.2008, pričom platná právna úprava podľa zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch použitie zmenky v spotrebiteľských úveroch priamo zakazuje. Súd prvého stupňa uviedol, že bolo jeho povinnosťou skúmať platnosť zmenky a dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je právnym úkonom obchádzajúcim zákon, ktorý je podľa § 39 Obč. zák. absolútne neplatný, keď na strane odporkyne bol nedostatok slobodnej, určitej a vážnej vôle späť so skutočnosťou, či mala možnosť sa popri úverovej zmluve oboznámiť so znením obchodných podmienok, na ktorých absentuje jej podpis, k čomu odporkyňa ešte uviedla, že si podpísanie dohody o vyplňovacom práve k zmenke neuviedla, súd zrozumiteľnosť takéhoto právneho úkonu vyhodnotil v spojení so schopnosťou adresáta pochopiť výrazové prostriedky na vyjadrenie takéhoto právneho úkonu, i vzhľadom na veľkosť písma, ktoré bolo použité a ktoré nebolo možné bez neobvyklých pomôcok prečítať znamená, že dohoda o vyplnení blankozmenky je pre svoju zložitú čitateľnosť obchodných podmienok nekalou praktikou a takto vyplnenú zmenku je potrebné vyhodnotiť ako neplatnú. Dohoda o vyplnení zmenky je teda právnym úkonom obchádzajúcim zákon, ktorý je absolútne neplatný, z toho dôvodu súd návrh v celom rozsahu zamietol, keď vydaný zmenkový platobný rozkaz z dôvodu odporkyňou podaných námietok v zákonnej lehote súčasne vo výroku tohto rozsudku zrušil. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnej odporkyne priznal náhradu trov konania spočívajúcich v zaplatenom súdnom poplatku za námietky.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote navrhovateľ odvolanie a žiadal, aby odvolací súd uvedené rozhodnutie zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, prípadne, aby ho zmenil a návrhu v rozsahu žaloby vyhovel. V dôvodoch odvolania poukázal na to, že pri podpise zmluvy o úvere bola odporkyňa oboznámená so skutočnosťou, podľa ktorej podmienkou poskytnutia úveru je vystavenie zmenky, ktorá bude zabezpečovať jej záväzok voči spoločnosti Orefis s.r.o., ktorú vedomosť odporkyňa na pojednávaní priznala a na základe čoho jej bol poskytnutý úver vo výške 912,83 eur (27.000,- Sk). Odporkyňa priznala, že žiadne dohodnuté splátky úverovému veriteľovi nezaplatila, pričom si bola vedomá, že blankozmenka zabezpečuje jej záväzok voči úverovému veriteľovi. V zmluve boli obsiahnuté i všeobecné obchodné podmienky, ktorých súčasťou bola aj dohoda o vyplňovacom práve k vystavenej blankozmenke v článku 6 všeobecných obchodných podmienok, ktorý obsahuje právo úverového veriteľa vyplniť chýbajúce údaje na zmenke, čo odporkyňa podpisom zmluve potvrdila. Úverový veriteľ indosoval práva vyplývajúce zo zmenky indosamentom na indosatára - spoločnosť Active Money s.r.o., ktorá postúpila práva vyplývajúce zo zmenky na indosatára - navrhovateľa, ktorý sa na základe nepretržitého radu indosamentov stal platným majiteľom zmenky, preto ako oprávnený požadoval zaplatenie zmenkovej sumy i s príslušenstvom. Odvolateľ uvádzal, že zmenkové konanie je konanie špecifické, pričom podľa ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. ten, kto je žalovaný zo zmenky nemôže robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi zmenky alebo k predchádzajúcim majiteľom, ibaže majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Uvedené právne ustanovenie vyjadruje základnú charakteristiku a princíp zmenkových záväzkových vzťahov viažucich sa k listine, ktorá ak splní zákonom požadované formálne predpoklady, zakladá majiteľovi právo na zaplatenie zmenkovej sumy. Z uvedeného dôvodu súd nemal dôvod preskúmať úverovú zmluvu, neuviedol, z akého dôvodu nechal do úvahy koncentračnú zásadu a zaoberal sa takými skutočnosťami, ktoré odporkyňa v námietkach vôbec neuviedla. V závere poukázal

odvolateľ na to, že nekoná na škodu odporkyne ako dlžníka, pretože žiada od nej len zaplatenie zmenkovej sumy vo výške rovnajúcej sa peňažným prostriedkom, ktoré jej boli poskytnuté formou úveru, ktorých prijatie odporkyňa nespochybnila a okrem toho navrhovateľ ako majiteľ zmenky má právo žiadať od odporkyne i zmenkový úrok.

Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila.

Odvolačiaci súd vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný a podľa § 214 O.s.p. bez nariadenia ústneho pojednávania, keď dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu nie je možné potvrdiť, ani zmeniť.

Z obsahu spisu je nesporné, že zmenka, ktorá bola priložená k návrhu bola vystavená ako zabezpečovací prostriedok poskytnutého úveru, a tak základný právny vzťah vzniknutý medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporkyňou má povahu spotrebiteľskú. Pôvodne bola zmenka vystavená spoločnosťou Orefis s.r.o., ktorá odporkyňi úver poskytla. Táto spoločnosť blankozmenku indosovala na ďalšiu spoločnosť a tá na navrhovateľa. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na vykonané dokazovanie skonštatoval, že v blankozmenke vyplnená suma je z dôvodu zložitej čitateľnosti obchodných podmienok a neprijateľnosti dohody o vyplnení blankozmenky nekalou praktickou ktorá má za následok, že takto vyplnená zmenka je neplatná.

Odvolačiaci súd sa s takýmto právnym záverom nestotožňuje a poukazuje na to, že súdom prvého stupňa uvedené skutočnosti nezakladajú neplatnosť zmenky práve vzhľadom na jej indosáciu v spojení s právnou úpravou vyplývajúcou z § 75 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb., ktorou skutočnosťou sa súd prvého stupňa žiadnym spôsobom nezaoberal, nevyhodnotil, hoci je právne významná, ktorá má na rozhodnutie súdu podstatný význam.

Súd prvého stupňa nemal preukázané, že by bola zmenka vyplnená inak ako bolo dojednané. Základný úverový vzťah ak je spotrebiteľský, je súd povinný ex offo skúmať aj z hľadiska existencie iných neprijateľných podmienok, na základe ktorých nie je možné od odporcu ako spotrebiteľa požadovať plnenie vyplývajúce z prípadného neplatného právneho úkonu. Súd posudzoval základný úverový vzťah vzniknutý medzi odporkyňou a remitentom - spoločnosťou Orefis s.r.o., ktorá bola prvým majiteľom zmenky a ktorá spoločnosť tiež poskytla úver zabezpečený blankozmenkou a zistil, že zmenka je vyplnená neoprávnene z dôvodu neplatnosti a neprijateľnosti dohody o vyplnení blankozmenky, ktorú dohodu označil za právny úkon obchádzajúci zákon, a taký je podľa § 39 Obč. zák. absolútne neplatným úkonom. Tým, že súd prvého stupňa skúmal ex offo platnosť zmenky cez spotrebiteľský vzťah, ktorého právne posúdenie ale nie je predmetom tohto konania, nie je jeho rozhodnutie správne. Predmetom sporu je len nárok zo zmenky ako abstraktného cenného papiera, ktorý získal navrhovateľ ako indosatár bez toho, aby mal akúkoľvek povinnosť preukazovať záväzkový vzťah, ktorý zmenka pôvodne zabezpečovala, preto takýto postup prvostupňového súdu je v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom. Súdom vykonané dokazovanie preukazuje, že zmenka, ktorá bola predložená navrhovateľom, obsahuje všetky náležitosti vlastnej zmenky vyžadované podľa § 75 zák. č. 191/1950 Zb., preto navrhovateľom predloženú zmenku nemožno vyhodnotiť ako zmenku neplatnú.

Z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom vyplýva riadne uzatvorenie úverovej zmluvy v súlade so všeobecnými obchodnými podmienkami. Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa zmenkový dlžník zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a v čase uvedenom v zmenke čiastku v nej určenú. Ide o záväzok, ktorý je priamy, bezpodmienečný a abstraktný a zákon dáva dlžníkovi iba možnosť podať námietku proti majiteľovi, ale neupravuje, že by takáto listina nebola platnou zmenkou. Zmenkový dlžník je oprávnený len na to, aby si mohol voči poskytovateľovi úveru, ktorý nie je účastníkom tohto konania uplatniť nárok na náhradu škody so spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy, čo však nemá za následok neplatnosť zmenky.

Podľa § 11 zák. č. 191/1950 Zb. je každú zmenku možné previesť indosamentom a v prípade, že k takémuto prevodu dôjde, nadobudne nový majiteľ všetky práva zo zmenky, teda sa stáva novým nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, nie však z úverového vzťahu, ktorý zmenka pôvodne zabezpečovala, práve z toho dôvodu môže odporca ako priamy dlžník namietat voči navrhovateľovi ako poslednému majiteľovi zmenky len to, že bol pri nadobudnutí zmenky v zlej viere, alebo že sa prevínil

aspoň hrubou nedbanlivosťou a vedome konal na jeho škodu, čo ale neznamená námietku nedostatku práv k zmenke, ale len obranu dlžníka proti platnému zmenkovému záväzku. Ak takýto majiteľ zmenky konal protiprávne, môže to mať za následok jeho povinnosť nahradiť škodu, ktorá by v dôsledku toho dlžníkovi zo zmenky vznikla.

Z hľadiska právneho posúdenia zmenky vyhodnotenej ako zabezpečovacej nemá odvolací súd žiadne výhrady, avšak dáva do pozornosti, že predmetom sporu je nárok zo zmenky, ktorá indosáciou charakter zabezpečovacej zmenky stratila a nadobudla charakter zmenky na platenie. Posudzovanie základného vzťahu má význam iba vtedy, ak by odporkyňa ako spotrebiteľ vzniesla voči majiteľovi zmenky námietky týkajúce sa konania, podľa ktorého indosáciou zmenky sa konalo na jeho škodu, čo by musel ale v konaní preukázať. Dlžník aj keď v pozícii spotrebiteľa ale nepreukázal, že by nový majiteľ konal vedome na jeho škodu, preto nemôže dôjsť k prelomeniu zásady uvedenej v právnej úprave vyplývajúcej z § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a dlžník nemôže namietat voči povinnosti zaplatiť zmenku, u ktorej došlo k indosácii. Zo znenia § 17 zák. č. 191/1950 Zb. jednoznačne vyplýva prekážka prenesenia kauzálnych námietok na ďalšieho nadobúdateľa zmenky, ktorý je v tomto prípade navrhovateľ. Táto prekážka môže byť prelomená len ak dlžník zo zmenky preukáže, že nový majiteľ nenadobudol zmenku poctivo, k čomu práve slúži ust. § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a to bez ohľadu na to, či sa jedná alebo nejedná o spotrebiteľa.

S poukazom na vyššie uvedené závery prvostupňového súdu vychádzajú tak z hodnotenia spotrebiteľského vzťahu, posúdenie ktorého nebolo predmetom sporu a pre posúdenie platnosti zmenky je irelevantné. Súd prvého stupňa je oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré musia pre jej platnosť podľa zák. č. 191/1950 Zb. byť uvedené. Súd prvého stupňa tak svojim rozhodnutím nerozhodol o zmenkovom nároku, ale o nároku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odvolací súd uvádza, že hoci v prípade spotrebiteľov je potrebné prihliadnuť na ich špecifické záujmy a postavenie a súčasná právna úprava už dôslednejšie chráni spotrebiteľa tým, že zakazuje používanie zmienek na zabezpečenie spotrebiteľského úveru, napriek tomu právna úprava zmenkového práva je prísne formálna a neumožňuje súdu prelomiť zásadu uvedenú v § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a to ani v spojení s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 ako konštatoval prvostupňový súd a začať sa zaoberať základným záväzkovým vzťahom, ktorý môže mať charakter i spotrebiteľský.

Na základe uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude súd postupovať v zmysle návrhu navrhovateľa, ktorý si ako indosatár uplatnil právo zo zmenky, a ktorý nie je v konaní povinný preukazovať existenciu žiadneho záväzkového vzťahu, ani žiadne ďalšie skutočnosti, pretože to zmenkový a šekový zákon nadobúdateľovi zmenky, ktorý sa nestáva právnym nástupcom pôvodného majiteľa v žiadnom ustanovení neukladá. Súd prvého stupňa musí mať na zreteli, že zmenka, ktorá síce mala zabezpečovací charakter, sa stala v dôsledku indosácie zmenkou na platenie, čím svoj zabezpečovací charakter stratila, obsahuje všetky materiálne aj formálne požiadavky ako upravuje § 75 zák. č. 191/1950 Zb. a tak je zmenkou platnou. Ak dlžník v rámci svojej obrany v námietkach nepoukáže na postup podľa § 17 zákona zmenkového a šekového voči navrhovateľovi a nepreukáže, že pri indosácii bolo konané na škodu dlžníka, nemôže okresný súd vykonávať dokazovanie k záväzkovému vzťahu, hoci by sa jednalo o vzťah spotrebiteľský. V závere dáva odvolací súd do pozornosti i skutočnosť, že predmetom sporu je návrh na plnenie, ktorým nedošlo k prekročeniu zmenkového nároku tak v časti istiny, ako ani príslušenstva.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol s tým, že o nich podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne súd prvého stupňa vo svojom novom rozhodnutí.

Senátom odvolacieho súdu bolo toto rozhodnutie prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.